

Met uitzondering van Rost van Tonningen en wellicht ook van Schrieke vernamen al zijn ambtgenoten dat besluit met leedwezen. Zij beseften dat het 'Nederlandse' element in het college danig verzwakt werd; ieder voelde zich door Snoucks heengaan sterker geïsoleerd. Als gezaghebbend voorzitter had hij toch iets van eendracht weten te bewaren. Dreigde nu niet bovendien het gevaar dat de eerezuchtige, ja ietwat sinistere Rost de leiding der beraadslagingen in handen zou nemen?

Met steun van prof. van Dam wist men dat te voorkomen; afgesproken werd dat mr. Frederiks, in anciënniteit de oudste van de leden van het college, als de nieuwe voorzitter zou optreden. Rost, woedend, deelde mee dat hij aan geen enkele vergadering die onder leiding van Frederiks stond, zou deelnemen. Deze kreeg mede de verantwoordelijkheid voor het departement van algemene zaken; het departement van buitenlandse zaken, Snoucks oorspronkelijke domein, werd in juni '42 opgeheven.

★

Wij komen nu tot de poging, het Nederlandse Rode Kruis bij de strijd aan het oostelijk front in te schakelen. In het deel van ons werk dat gewijd zal zijn aan het lot der Nederlanders die in gijzeling of gevangenschap dan wel ter deportatie weggevoerd werden, zullen wij verscheidene aspecten van het Rode Kruis-werk uitvoerig behandelen. Het is evenwel noodzakelijk, hier iets over de organisatie in het algemeen te vertellen.

Het Nederlandse Rode Kruis was een vereniging die alom in den lande afdelingen had; deze waren in kringen gegroepeerd. In '40 waren er 135 afdelingen, het ledenaantal bedroeg toen 33 000. De leden betaalden een bescheiden contributie; het totaal dier contributies, gevoegd bij de opbrengst der jaarlijkse collecten, was onvoldoende om de vele werkzaamheden die het Rode Kruis verrichtte, mogelijk te maken; het verschil werd bijgepast door het departement van defensie waar de vereniging vóór de oorlog onder ressorteerde.¹

Afdelingen en kringen van het Rode Kruis hadden een vrij grote mate van zelfstandigheid, maar dan toch binnen de algemene beleidslijnen die door het

¹ In 1940 werd door het hoofdbestuur f 3 000 aan contributies ontvangen; de in de herfst gehouden collecte bracht f 65 000 op, van het rijk werd f 380 000 ontvangen. Bij de uitgaven werd in dat jaar de grootste post gevormd door een bedrag van f 250 000, nodig voor de inrichting van hulpziekenhuizen.